

61. *Salix purpurea* L. — Wierzba purpurowa

Gatunek europejski — poza Europą występuje tylko w północno-zachodniej Afryce. Najdalej na północy sięga w ZSRR na Pojezierzu Bałtyckim po Jezioro Čudskoje (Nazarov, 1936, Fl. SSSR, 5), w południowej Szkocji i w północnej Anglii oraz w Irlandii (Perring, Walters, 1962, Atlas of the British Flora). Natomiast na południu *S. purpurea* podawana jest z Afryki z AntyAtlasu, z Atlasu Wysokiego (Emberger, Maire, 1941, Catalogue des Plantes du Maroc, 4; Maire, 1961, Flora de l'Afrique du Nord, 7) i z Atlasu Telskiego (Quezel, Santa, 1962, Nouvelle Flora de l'Algerie, 1; Maire, l.c.), ponadto z Korsyki i Sycylii (Fiori, 1923, Nuova Flora analitica d'Italia, 1).

Najtrudniejsza do wykreślenia jest wschodnia granica zasięgu tej wierzby, a to z uwagi na występowanie tam kilku drobnych blisko związanych z nią taksonów, jak np. *S. vinogradovii* A. Skv. i *S. elbursensis* Boiss. Niejasna jest także granica południowa *S. purpurea* na Balkanach, gdzie rośnie *S. amplexicaulis* Bory; ta ostatnia wierzba często w literaturze traktowana jest jako odmiana czy podgatunek *S. purpurea* (Hayek, 1927, Prodrumus Florae peninsulae Balcanicae, 1; Rechinger, 1943, Flora Aegaea).

Mapę ogólnego zasięgu *S. purpurea* opracował ostatnio A. K. Skvortsov (1968, Ivy ZSSR), a dla Europy J. Jalas i J. Suominen (1976, Atlas Florae Europaeae, 3).

S. purpurea rośnie zwykle w dolinach rzek i potoków tworząc zarośla najczęściej razem z *S. triandra* L., *S. daphnoides* Vill. i *S. elaeagnos* Scop. (Hegi, 1957, Illustr. Flora v. Mitteleur., 3,1). Najwyżej podawana jest z Alp z wysokości 2450 m n.p.m. (Hegi, l.c.; Fenaroli, 1971, Flora delle Alpi), z Atlasu Wysokiego — 2400 m (Emberger, Maire, l.c.; Maire, l.c.) i z Tatr Słowackich — 1330 m (Pawłowski, 1956, Flora Tatr, 1).

W Polsce wierzba purpurowa występuje w całym kraju, głównie na niżu wzdłuż różnych cieków wodnych i wokół jezior. Na tego rodzaju stanowiskach jest częstym składnikiem łągu wierzbowo-topolowego — *Salicetum albo-fragilis*, w skład którego wchodzi takie gatunki, jak *S. triandra* L., *S. alba* L., *S. fragilis* L., *Populus nigra* L., *Padus avium* Mill., *Sambucus nigra* L. i inne (Matuszkiewicz, 1967 w Scamoni, Wstęp do fitosocjologii praktycznej; Medwecka-Kornaś, 1972 w Szata roślinna Polski, 1). Natomiast w górach wierzba ta podawana jest najczęściej z zespołu olszyny karpackiej — *Alnetum incanae* (Medwecka-Kornaś, l.c.).

Najwyżej wierzba purpurowa rośnie u nas w Tatrach w Dolinie Tomanowej na wysokości 1360 m n.p.m. (Radwańska-Paryska, 1975, Studia Ośrodka Dok. Fizjogr., 4), w Bieszczadach Zachodnich — 1220 m (Jasiewicz, 1965, Monogr. Bot., 20), na Sądecczyźnie — 1190 m (Pawłowski, 1925, Geobotaniczne stosunki Sądecczyzny), w Górcach w pasmie Lubania — 1105 (Kornaś, 1957, Monogr. Bot., 5) i w Beskidzie Wyspowym — 745 m (Towpasz, 1974, Monogr. Bot., 46).

Mapa punktowego rozmieszczenia *S. purpurea* nie była do tej pory opracowana.

This is an European species. Outside Europe it occur only in northwest Africa. Most northerly stands grow in the USSR on the Baltic lake district, on lake Čudskoje (Nazarov, 1936, Fl. SSSR, 5), in southern Scotland and in northern England and in Ireland (Perring, Walters, 1962, Atlas of the British Flora). On the other hand in the south *S. purpurea* has been reported from Africa, from the Anti Atlas, Great Atlas (Emberger, Maire, 1941, Catalogue des Plantes du Maroc, 4; Maire, 1961, Flora de l'Afrique du

Nord, 7) and from the Tell Atlas (Quezel, Santa, 1962, Nouvelle Flora de l'Algérie, 1; Maire, l.c.). Besides it grows also on Corsica and Sicily (Fiori, 1923, Nuova Flora analitica d'Italia, 1).

Most difficult to draw is the eastern limit of the range of this willow in view of the existence there of several closely related taxa, such as *S. vinogradovii* A. Skv. and *S. elbursensis* Boiss. Besides also the southern limit of *S. purpurea* in the Balkans is not clear, where *S. amplexicaulis* Bory grows. This latter species is frequently treated in the literature as a variety or subspecies of *S. purpurea* (Hayek, 1927, Prodromus Florae peninsulae Balcanicae, 1; Rechinger, 1943, Flora Aegaea).

A map of the general distribution of *S. purpurea* has been recently prepared by A. K. Skvortsov (1968, Ivy SSSR) and for Europe also by J. Jalas and J. Suominen (1976, Atlas Florae Europaeae, 3).

S. purpurea generally grows in the valleys of rivers and streams forming thickets usually together with *S. triandra* L., *S. daphnoides* Vill. and *S. elaeagnos* Scop. (Hegi, 1957, Illustr. Flora v. Mitteleur., 3, 1). Its highest stands were reported from the Alps at 2450 m (Hegi, l.c.; Fenaroli, 1971, Flora delle Alpi), from the Great Atlas at 2400 m (Emberger, Maire, l.c.; Maire, l.c.) and from the Slovak Tatras at 1330 m (Pawłowski, 1956, Flora Tatr, 1).

In Poland *S. purpurea* occurs throughout the country particularly in the lowlands along various water runs and around lakes. At this sort of sites it is a common component of a willow-poplar carr — *Salicetum albo-fragilis* which includes also such species as *S. triandra* L., *S. alba* L., *S. fragilis* L., *Populus nigra* L., *Padus avium* Mill., *Sambucus nigra* L. and others (Matuszkiewicz, 1967 in Scamoni, Wstęp do fitosocjologii praktycznej; Medwecka-Kornaś, 1972 in Szata Roślinna Polski, 1). On the other hand in the mountains this willow has been most commonly reported from the association of the Carpathian alderwood — *Alnetum incanae* (Medwecka-Kornaś, 1972, l.c.).

Most elevated stands of this willow are to be found in the Tatras in the Tomanowa Valley at 1360 m (Radwańska-Paryska, 1975, Studia Ośrodku Dok. Fizjogr., 4), in the Western Bieszczady at 1220 m (Jasiewicz, 1965, Monogr. Bot., 20), in Sądeczyzna at 1190 m (Pawłowski, 1925, Geobotaniczne stosunki Sądeczyzny), in Gorce in the Lubań range at 1105 m (Kornaś, 1957, Monogr. Bot., 5) and in the Wyspawy Beskid at 745 m (Towpasz, 1974, Monogr. Bot., 46).

A point map of distribution of *S. purpurea* has not been prepared before.

Европейский вид, встречающийся за пределами Европы только в Северной Африке. Дальше всего на север заходит в СССР в районе Чудского озера (Назаров, 1936, Фл. СССР, 5), в южной Швеции и южной Англии, а также в Ирландии (Perring, Walters, 1962, Atlas of the British Flora). На юге ива пурпурная указывается в Африке, на Антиатласе и на Высоком Атласе (Emberger, Maire, 1941, Catalogue des Plantes du Maroc, 4; Maire, 1961, Flora de l'Afrique du Nord, 7) и на Тель-Атласе (Quezel, Santa, 1962, Nouvelle Flora de l'Algérie, 1; Maire, l.c.), а также на Корсике и Сардинии (Fiori, 1923, Nuova Flora analitica d'Italia, 1).

Труднее всего начертить восточную границу ареала этого вида, в связи с тем, что там произрастает несколько мелких и близких к нему таксонов, как например, *S. vinogradovii* A. Skv. и *S. elbursensis* Boiss. Кроме того, неясна южная граница ареала на Балканах, где растет *S. amplexicaulis* Bory. Эта ива часто рассматривается в литературе как разновидность или подвид *S. purpurea* (Hayek, 1927, Prodromus Florae peninsulae Balcanicae, 1; Rechinger, 1943, Flora Aegaea).

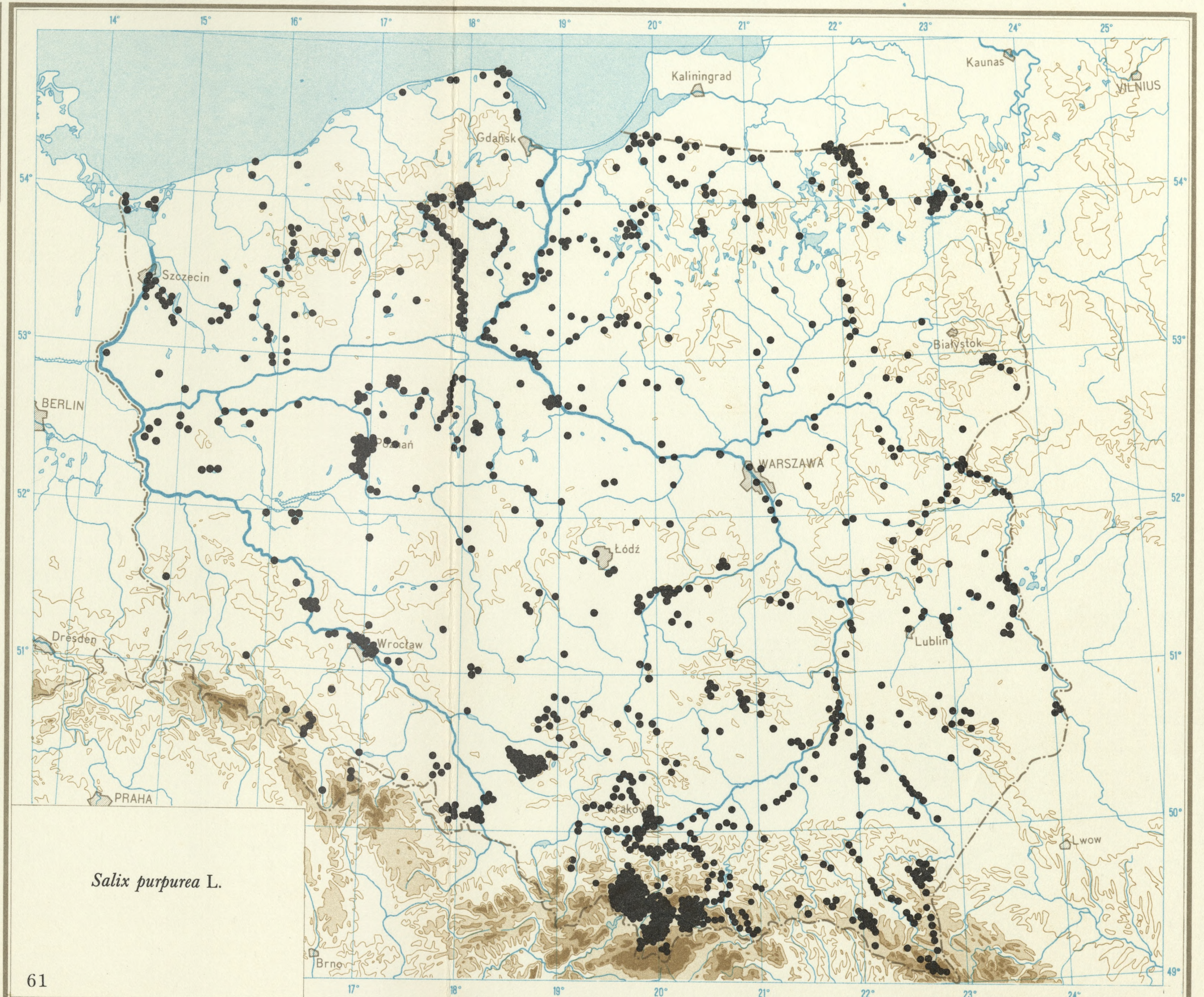
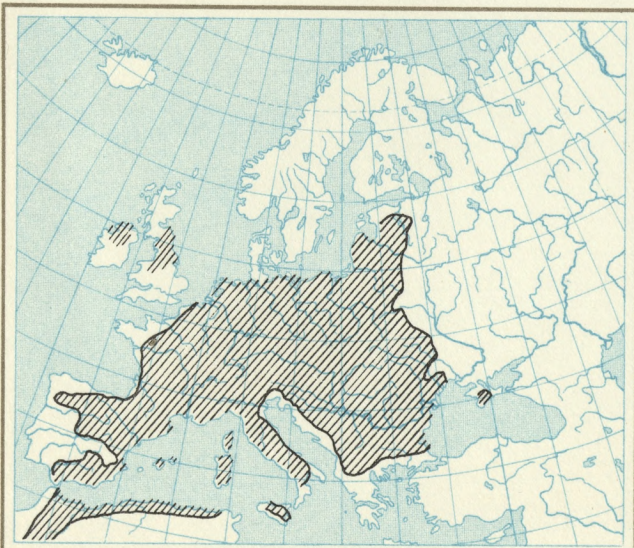
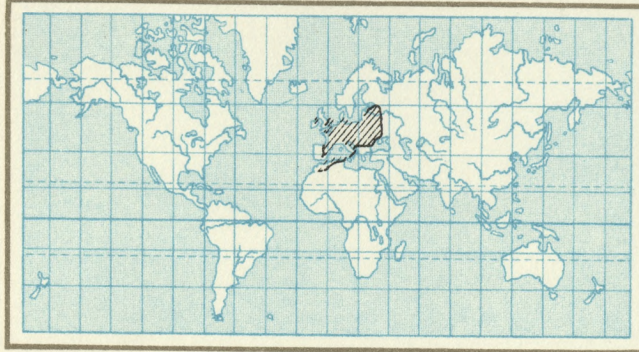
Недавно обработаны карты общего ареала вида (Скворцов, 1968, Ивы СССР) и распространения в Европе (Jalas, Suominen, 1976, Atlas Florae Europaeae, 3).

Ива пурпурная растет обычно по долинам рек и ручьев, образуя заросли чаще всего вместе с *S. triandra* L., *S. daphnoides* Vill., *S. elaeagnos* Scop. (Hegi, 1957, Illustr. Flora v. Mitteleur., 3, 1). Самые высокие местонахождения зарегистрированы в Альпах — 2450 м над ур. м. (Hegi, l.c.; Fenaroli, 1971, Flora delle Alpi), на Высоком Атласе — 2400 м (Emberger, Maire, l.c.; Maire, l.c.) и в Словацких Татрах (Pawłowski, 1956, Flora Tatr, 1).

В Польше распространена на всей территории страны, преимущественно на низменностях вдоль рек, канав и озер. На таких местообитаниях является частым компонентом ивово-тополевых лесов - *Salicetum albo-fragilis*, в состав которых входят такие виды, как *S. triandra* L., *S. alba* L., *S. fragilis* L., *Populus nigra* L., *Padus avium* Mill., *Sambucus nigra* L. и другие (Matuszkiewicz, 1967 in Scamoni, Wstęp do fitosocjologii praktycznej; Medwecka-Kornaś, 1972 in Szata roślinna Polski, 1). В горах же вид этот чаще всего встречается в ассоциации ольшаника карпатского — *Alnetum incanae* (Medwecka-Kornaś, l.c.).

Выше всего поднимается у нас в Татрах, в Томановой долине — на 1360 м (Radwańska-Paryska, 1975, Studia Ośrodka Dok. Fizjogr., 4), в Западных Бещадах — 1220 м (Jasiewicz, 1965, Monogr. Bot., 20), на Сондечизне — 1190 м (Pawłowski, 1925, Geobotaniczne stosunki Sądeczyzny), в Горцах, на хребте Любания — 1105 м, (Kornaś, 1957, Monogr. Bot., 5), и в Островных Бескидах — 745 м (Towpasz, 1974, Monogr. Bot., 46).

Точечная карта распространения вида до сих пор не была обработана.

Salix purpurea L.

